

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
кафедра генетики і цитології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

“ _____ ” _____ 2012 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання у вищій школі

6.040102 біологія
(шифр і назва напрямку підготовки)

для спеціальності 7.04010209, 8.04010209 - Генетика
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації _____
(назва спеціалізації)

факультету біологічний
(назва факультету)

Кредитно-модульна система організації навчального процесу

Харків – 2012

Методика викладання у вищій школі Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за напрямом підготовки *біологія* спеціальністю *генетика*.
„___” _____, 2012.– 9 с.

Розробники: Воробйова Л.І., к.б.н., зав. кафедри генетики та цитології,
О.В.Тагліна, к.б.н., доцент, доцент кафедри генетики та цитології.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри генетики і цитології

Протокол № 1 від. 28 серпня 2012 р.

Зав. кафедри генетики і цитології

_____ (Л. І Воробйова)
(підпис)

«___» _____ 2012 р.

Схвалено методичною комісією біологічного факультету

Протокол № ___ від. «___» _____ 2012 р.

«___» _____ 2012 р. Голова _____ (Т.В.Догадіна)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <u>0401 Природничі науки</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки <u>6.040102 – біологія</u> (шифр і назва)		
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): <u>генетика</u>	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 59		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 17 самостійної роботи студента – 42	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>Спеціаліст, Магістр</u>	17 год.	7 год.
		Практичні, семінарські	
			.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		42 год.	52 год.
ІНДЗ: год.			
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Сформувати у студентів сучасних уявлень про методіку викладання у вищих навчальних закладах..

Завдання. Пізнання закономірностей викладання у вищих навчальних закладах.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: методіку викладання у вищих навчальних закладах.

вміти: планувати и проводити заняття у вищих навчальних закладах.

3. Програма навчальної дисципліни

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Модуль 1. Сучасний розвиток вищої освіти в Україні і за кордоном

Тема 1. Роль вищої освіти в сучасній цивілізації.

Місце університетів в освітньому просторі. Фундаменталізація освіти у вищій школі. Актуальність фундаменталізації вищої освіти. Гуманізація і гуманітаризація освіти у вищій школі. Реалії постіндустріальної цивілізації і нові ціннісні орієнтації освіти в Україні.

Сутність понять "гуманізація" та "гуманітаризація". Концепції гуманізації та гуманітаризації в вищих навчальних закладах.

Тема 2 Інтеграційні процеси в сучасній освіті.

Інтеграція та системний підхід у розвитку сучасної науки. Синергетичний підхід і системний аналіз в сучасній освіті. Інтегративний тип пізнання. Міждисциплінарні зв'язки та інтегровані курси. Виховна компонента у професійній освіті. Інформатизація освітнього процесу.

Модуль 2. Основи дидактики вищої школи.

Тема 3. Загальне поняття про дидактику.

Сутність, структура і рушійні сили навчання. Принципи навчання як основний орієнтир у викладацькій діяльності. Методи навчання у вищій школі.

Тема 4. Структура педагогічної діяльності.

Педагогічний акт як організаційно-управлінська діяльність. Самосвідомість педагога і структура педагогічної діяльності. Педагогічні здібності і педагогічна майстерність викладача вищої школи. Дидактика і педагогічну майстерність викладача вищої школи.

Тема 5. Форми організації навчального процесу у вищій школі.

Лекція. Роль і місце лекції у вузі. Структура лекції. Оцінка якості лекції. Розвиток лекційної форми у системі вузівського навчання.

Основи підготовки лекційних курсів. Проектування описового навчального тексту лекції. Методичні аспекти викладу лекційного тексту. Психологічні особливості діяльності викладача при підготовці та читанні лекції.

Семінарські і практичні заняття. Семінар як взаємодія та спілкування учасників.

Лабораторні роботи.

Самостійна робота студентів як розвиток і самоорганізація особистості учнів.

Колоквіум.

Основи педагогічного контролю у вищій школі. Шляхи підвищення об'єктивності контролю. Організаційні принципи педагогічного контролю.

Тестування. Форми тестових завдань. Етапи розробки тестових завдань. Методи оцінки критеріїв якості тестів

Модуль 3. Педагогічне проектування і педагогічні технології

Тема 6. Етапи і форми педагогічного проектування

Класифікація технологій навчання вищої школи. Класифікація технологій навчання. Модульна побудова змісту дисципліни і рейтинговий контроль. Види рейтингового контролю при модульному навчанні. Сутність, принципи проектування та тенденції розвитку сучасних освітніх технологій. Інтенсифікація навчання та проблемне навчання. Групові форми навчальної діяльності як фактор інтенсифікації навчання. Методи активного навчання. Проблемне навчання у вишах. Умови успішності і ланцюги проблемного навчання. Форми і засоби проблемного навчання. Активне навчання. Ділова гра як форма активного навчання. Структура ділової гри. Евристичні технології навчання. Технології розвиваючого навчання. Інформаційні технології навчання. Технології дистанційної освіти.

Тема 7. Основи комунікативної культури педагога.

Культура мови. Вибір граматичних форм і конструкцій. Складові ораторського мистецтва. Психологія в ораторському мистецтві. Особливості психології ораторського праці. Педагогічна комунікація. Сутність та генезис педагогічного спілкування. Гуманізація навчання як основа педагогічного спілкування. Стили педагогічного спілкування. Діалог і монолог у педагогічному спілкуванні. Зміст і структура педагогічного спілкування. Особливості педагогічного спілкування у вузі. Стиль спілкування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	Семі- нари	лаб	інд	С. р.		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Сучасний розвиток вищої освіти в Україні і за кордоном												
Тема 1. Роль вищої освіти в сучасній цивілізації.		2				6						
Тема 2 Інтеграційні процеси в сучасній освіті.		2				6						
Разом за модулем 1		4				12						
Модуль 2. Основи дидактики вищої школи.												
Тема 3. Загальне поняття про дидактику.		2				6						
Тема 4. Структура педагогічної діяльності.		2				6						
Тема 5. Форми організації навчального процесу у вищій школі.		5				6						
Разом за модулем 2		9				18						

Модуль 3. Педагогічне проектування і педагогічні технології											
Тема 6. Етапи і форми педагогічного проектування		2				6					
Тема 7. Основи комунікативної культури педагога.		2				6					
Разом за модулем 3		4				12					
Усього годин		17				42					

5. Теми семінарських занять

	н/п	
--	-----	--

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	н/п	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	н/п	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Роль вищої освіти в сучасній цивілізації.	2
2	Тема 2 Інтеграційні процеси в сучасній освіті.	2
3	Тема 3. Загальне поняття про дидактику.	2
4	Тема 4. Структура педагогічної діяльності.	2
5	Тема 5. Форми організації навчального процесу у вищій школі.	5
6	Тема 6. Етапи і форми педагогічного проектування	2
7	Тема 7. Основи комунікативної культури педагога.	2

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

(н/п)

10. Методи навчання

1. Лекції.
2. Консультації.
3. Семинари.

11. Методи контролю

1. Модульний контроль (контрольна робота).
2. Екзамен.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий семестровий контроль (екзамен)	Сума	
Модуль 1 (мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для зарахування модуля - 10)		Модуль 2 (мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для зарахування модуля - 10)				Модуль 3 (мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для зарахування модуля - 10)		28	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7			
12	12	6	6	6	6	24			

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю:

Студент повинен набрати за поточне тестування та самостійну роботу не менш ніж 30 балів, а також відпрацювати усі семінарські заняття.

Форми контролю навчальних здобутків студентів та критерії оцінювання.

Форми контролю: письмова робота, тестування.

Оцінювання проводиться за п'ятибальною шкалою.

КРИТЕРІЇ ОЦІНОК

1. Оцінку «відмінно» студент отримує, проявивши такі знання і вміння:

- комплексно вирішувати поставлені завдання;
- повністю розкрити зміст матеріалу, поставленого завдання чи проблеми;
- чітко розуміти зміст і вільно володіти спеціальною термінологією;
- грамотно ілюструвати відповіді прикладами;
- послідовно і логічно викладати матеріал;

Допускаються 2-3 неточності у викладанні матеріалу, які не приводять до помилкових висновків та рішень.

Високий рівень практичності, та системності знань з дисципліни.

2. Оцінку «добре» студент отримує проявивши такі знання і вміння:

- комплексно вирішувати поставлені завдання;
- правильно розкрити основний зміст матеріалу за умови завдання;
- точно використовувати термінологію, роботу виконано без грубих помилок, правильно вибрано прийоми роботи.

У відповідях можливі 1-2 неточності у використанні спеціальної термінології, не суттєві висновки, узагальнення, не грубі помилки, які не впливають на конкретний зміст.

Задовільний рівень практичності, повноти та системності знань з дисципліни.

3. Оцінку «задовільно» студент отримує, якщо:

- зміст питання викладено частково, не завжди послідовно;
- одержані знання для вирішення практичних завдань використано з труднощами;
- не ув'язано відповіді з раніше зробленими висновками та суміжними дисциплінами;
- відповідь неповна, але суть запитання в цілому розкрита;
- при поясненні термінології є помилки.

4. Оцінку «незадовільно» студент отримує за умови:
 основний зміст завдання не розкрито;
 допущені грубі помилки в кінцевих висновках;
 спеціальною термінологією студент володіє слабо;
 Низький рівень системності знань з дисципліни

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
1-49	FX	незадовільно	не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Підручники.
2. Комплекти питань для модульного контролю.
3. Екзаменаційні білети.
4. Ілюстративні матеріали.

14. Рекомендована література

1. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі. – К. Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
2. Головенкін В.П. Педагогіка висшої школи. К.: Центр навчальної літератури, 2007
3. Актуальные вопросы формирования интереса в обучении / Под ред. Г. И. Шукиной.— М.: Просвещение, 1984.
4. Бех Т.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Наук.-метод. посібник.— К.: ІЗМН, 1998.
5. Гончаренко С. І. Гуманітаризація освіти як першооснова розбудови освітньої системи України // Освіта.— 1994.
6. Давыдов В. В. Виды обобщения в обучении.— М.: Педагогика, 1972.
7. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття).— К.:Райдуга, 1994.— 61 с.
8. Дусавицький О, К. Розвивальне навчання: Основні принципи.— Харків, 1996.
9. Закон України «Про загальну середню освіту» // Почат. шк.— 1999.— № 8.— С. 1—11.

10. Зверев И.Д. Взаимная связь учебных предметов.— М.: Знание, 1977.
11. Картенюк С. Г. Теорія і методика виховання: Навч. посібник.— К.:Вища шк., 1997.
12. Кирилова Е. Ю., Левина М. М. Формирование самооценки в учащихся как дидактическое условие дифференцированного обучения,— М.: Просвещение, 1978.
13. Кузь В. Г., Руденко Ю. Д., Сергійчук З. О. Основи національного виховання: Концептуальні положення.— К.: Інформ.-вид. центр «Київ», 1993.- Ч. I.
14. Лернер Й. Я. Проблемное обучение.— М.: Знание, 1974.
15. Максимова В. Н. Межпредметные связи в процессе обучения.— М.:Просвещение, 1988.
16. Скаткин М, Н. Совершенствование процесса обучения.— М.: Педагогика, 1971.
17. Щукина Г. И. Активизация познавательной деятельности учащихся в учебном процессе.— М.: Просвещение, 1979.
18. Бабанский Ю. К. Проблемы повышения зффективности педагогических исследований.— М.: Просвещение, 1982.
19. Белый Н., Вельбрехт Д. Методическое обеспечение межпредметных связей // Народное образование.— 1984.— № 10.— С. 51—53.
20. Ильченко В. Р. Інтеграція змісту освіти // Рідна школа.— 1993.— № 7.— С. 49—50.
21. Кожевников В. М. Оптимізація навчальної діяльності школярів // Рідна шк.— 1993.— № 5.— С. 40—42.
22. Погрібний А., Алексюк А., Вишневський О. Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні.— К.: Школяр, 1997.
23. Пономарева И.Н., Соломин В.П., Сидельникова Г.Д. Общая методика обучения биологии: Учеб. пособие для студ. пед. вузов / под ред. И.Н. Пономаревой. – М.: Издательский центр «Академия», 2003.